

Dosarul nr. 2r-43/2022
2-20082639-01-2r-19012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (G. Manoli)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, A. Malii, I. Dutca)

DECIZIE

02 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Vitali Ivasenco,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 14 din mun. Chișinău
(în procedura falimentului) împotriva Jannei Neagu și Vitali Ivasenco cu privire la
încasarea în mod solidar a datoriei,

împotriva încheierii din 06 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost restituită cererea de apel depusă împotriva hotărârii din 18 decembrie 2020 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în temeiul cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de
procedură civilă,

c o n s t a t ă :

La 08 iulie 2020, ÎMGFL nr. 14 din mun. Chișinău (în procedura falimentului) a
depus cerere de chemare în judecată (cu valoare redusă) împotriva Jannei Neagu și
Vitali Ivasenco cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei pentru consumul
energiei termice în sumă de 74 481,45 de lei, neachitată pentru perioada de până la
01 iunie 2020, la imobilul din str. Xxxx, mun. xxxx, apartamentul xx, și a cheltuielilor
de judecată.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost
admisă acțiunea.

S-a încasat în mod solidar de la Neagu Janna și Ivasenco Vitali, în beneficiul
ÎMGFL nr. 14 din mun. Chișinău (în procedura falimentului), suma de 27 734,97 de
lei, cu titlu de datorie pentru încălzire, suma de 46 746,48 de lei, cu titlu de datorie
pentru prepararea apei calde.

S-a încasat în mod solidar de la Neagu Janna și Ivasenco Vitali, în beneficiul Statului, taxa de stat în mărime de 2 234,44 de lei, pentru examinarea cererii de chemare în judecată (f.d.16).

La 11 noiembrie 2021, Ivasenco Vitali a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 18 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea hotărârii contestate, cu remiterea cauzei la rejudecare (f.d. 24-26).

Prin încheierea din 06 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit, ca fiind depus în afara termenului legal, apelul declarat de Vitali Ivasenco împotriva hotărârii din 18 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, emisă în cauza civilă la acțiunea înaintată de ÎMGFL nr. 14 din mun. Chișinău (în procedura falimentului) împotriva Jannei Neagu și lui Vitali Ivasenco privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată (f.d.30-32).

La 23 decembrie 2021, Vitali Ivasenco a declarat recurs împotriva încheierii din 06 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii contestate, cu repunerea în termen a apelului și remiterea la rejudecare a cererii de apel.

În motivarea recursului, Vitali Ivasenco și-a manifestat dezacordul cu încheierea instanței de apel cât și hotărârea instanței de fond, menționând că sunt ilegale și pasibile de a fi casate.

Recurentul a invocat că, la 27 octombrie 2021, de la executorul judecătoresc a aflat despre existența hotărârii din 18 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, relatând că din 17 decembrie 2009 nu a mai locuit cu Janna Neagu și nu are atribuție la datoria acumulată la bunul imobil în litigiu, apartamentul xx de pe str. Xxxx, mun. xxxx, deoarece a fost condamnat și a executat pedeapsa cu închisoarea. Începând cu 28 ianuarie 2014 a concubinat cu Ana Balițcaia, iar la 14 aprilie 2017 au înregistrat oficial căsătoria. Din 2017, închiriază împreună cu soția, apartamentul xx din str. Xxxx, mun. xxxx, iar din anul 2014 lucrează la ÎMGFL nr.13 Buiucani mun. Chișinău.

Recurentul a mai menționat că a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, imediat cum a aflat de la executorul judecătoresc, deoarece i-a fost blocat contul bancar iar despre hotărârea pronunțată nu a cunoscut.

Recurentul susține că instanța de apel nu a luat în considerație faptul că termenul de contestare a hotărârii primei instanțe a fost omis din motive întemeiate, având în vedere că domiciliază pe altă adresă decât cea la care a fost citat, respectiv citarea legală a dânsului nu a fost respectată de prima instanță, astfel fiindu-i îngădit dreptul de a contesta cu apel în termen actului judecătoresc.

Mai mult, consideră eronată concluzia instanței de apel precum că termenul de apel a început să curgă la 19 decembrie 2020 și a expirat la 18 ianuarie 2021, iar apelul a fost depus pe data de 11 noiembrie 2021, deoarece examinarea cauzei a avut loc în lipsa dânsului, prevederile procedurale privind citarea legală nefiind respectate, fapt ce a limitat și a încălcat dreptul la un proces de judecată echitabil.

În conformitate cu art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Conform scrisorii de comunicare a actului procedural cu numărul de ieșire 118984, încheierea din 06 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru notificare participanților la proces la 13 decembrie 2021 (f.d. 34).

Totodată, instanța de recurs atestă că la materialele dosarului lipsesc înscrisuri din care ar putea fi constatat momentul când încheierea din 06 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată de facto recurentului Vitali Ivasenco.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră ca fiind în termen recursul declarat de Vitali Ivasenco împotriva încheierii din 06 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

La 19 ianuarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor pentru notificare copia recursului motivat depus de Vitali Ivasenco împotriva încheierii din 06 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău. Însă, până la examinarea recursului, intimații nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

În corespundere cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată, iar potrivit art. 428 din același Cod, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii.

În corespundere cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 111 alin. (1)–(3) din Codul de procedură civilă prevede că, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

După cum denotă actele cauzei dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 18 decembrie 2020 (f.d. 16), în lipsa pârâților, cauza fiind examinată în procedură scrisă.

Prin încheierea din 06 decembrie 2021, Curtea de Apel Chișinău a dispus restituirea cererii de apel declarată de Vitali Ivasenco ca fiind depusă peste termen, întemeindu-și concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

Recurentul își exprimă dezacordul cu soluția expusă în încheierea 06 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, invocând că la judecarea cauzei în fond, nu a fost citat legal deoarece nu locuiește la adresa indicată în cererea de chemare în judecată din 17 decembrie 2009, când a fost condamnat la pedeapsă cu închisoarea, iar din 2017, împreună cu soția, închiriază apartamentul xx din str. Xxxx, mun. xxxx. La 27 octombrie 2021, de la executorul judecătoresc a aflat despre existența hotărârii din 18 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și imediat a contestat-o cu apel.

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (4) din Codul de procedură civilă, participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

Verificând circumstanțele cauzei prin prisma prevederilor legale citate, Colegiul reține că, deși, copia dispozitivului hotărârii din 18 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost expediată în adresa pârâților (f.d. 17), la materialele dosarului lipsește dovada recepționării copiei dispozitivului hotărârii nominalizate.

La caz, termenul de declarare a apelului a început să curgă de la 19 decembrie 2020, ziua imediat următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe și a expirat la 18 ianuarie 2021.

Cererea de apel împotriva hotărârii din 18 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost depusă la 11 noiembrie 2021 (f.d.24-26).

Corespunzător, instanța de recurs observă că la 27 octombrie 2020, Vitali Ivasenco a depus cerere prin care a solicitat să îi fie eliberat dosarul pentru cunoștință, iar la 01 noiembrie 2021 a luat cunoștință cu materialele cauzei civile (f.d.22).

Totodată, Colegiul constată că, prezentul litigiu a fost judecat unipersonal, în procedura scrisă a cererilor cu valoare redusă, în conformitate cu art. 276³ -276⁴ din Codul de procedură civilă, în baza materialelor existente, pârâțul/recurentul a cunoscut despre existența litigiului inițiat la cererea ÎMGFL nr. 14 din Chișinău (în procedura falimentului).

Potrivit art. 276³ din Codul de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți

de a examina cererea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sînt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul. În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pîrîtul prezintă instanței judecătorești și reclamantului o referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. Pîrîtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art. 172 și 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă și condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă. Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sînt inaplicabile.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară

Potrivit art. 102 alin. (1),(3)-(6) din Codul de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmînează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încît aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței. Citația se înmînează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării. În cauzele urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreția instanței. Participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară. Prezentarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant, acoperă orice viciu de înmînare a citației. Partea însă este în drept să ceară amînarea procesului dacă citația nu i s-a înmînat în termen. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Dacă persoana nu locuiește la adresa comunicată instanței, citația sau înștiințarea poate fi trimisă la locul ei de muncă sau la locul unde se află.

Iar conform art. 105 alin. (1) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

În cazul neprezentării în ședință de judecată a unui participant la proces despre a cărui citare legală nu există date, conform art. 205 alin. (2) din Codul de procedură civilă, procesul se amînă.

Totodată, art. 108 alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează că, dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot

posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia, președintele instanței dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală.

La caz, se reține că, deși cauza în fond a fost examinată în procedură scrisă, pentru ședința de judecată din 18 decembrie 2020, pârâții nu au fost citați în mod corespunzător, deoarece corespondența menționată, a fost returnată în adresa instanței de către oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat”, ceea ce echivalează cu necitarea lor, or prin citația expedită, instanța de fond a înștiințat participanții la proces că cererea de chemare în judecată, va fi examinată în conformitate cu prevederile art. 276² din Codul de procedură civilă, fără participarea părților.

De asemenea, instanța de recurs observă că, nemijlocit, reclamantul prin cererea de chemare în judecată a solicitat citarea publică a pârâților, în corespundere cu art. 108 din Codul de procedură civilă, în cazul imposibilității comunicării cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor, cerință ignorată de prima instanță.

Față de aceste considerente, Colegiul precizează că Codul de procedură civilă, acordă dreptul instanței de fond de a judeca cauza în lipsa părților, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, doar în cazul în care aceștia sunt citați legal despre locul, data și ora ședinței.

Aici, este important de menționat că recurentul Vitali Ivasenco nu a fost citat la ședința de judecată din 18 decembrie 2020, la care, de altfel, a fost pronunțat dispozitivul hotărârii, fiind lipsit de dreptul de a prezenta referință în corespundere cu prevederile art. 186 din Codul de procedură civilă.

Totodată, instanța de recurs remarcă că la materialele dosarului lipsesc probe care ar confirma citarea legală a participanților la proces, fapt care indică că de către instanță nu au fost respectate nici prevederile art. 102 și 105 din Codul de procedură civilă, care reglementează înștiințarea participanților la proces despre locul, data și ora ședinței de judecată.

Astfel, se constată că, deși instanța de apel a stabilit că cauza în prima instanță a avut loc în lipsa lui Vitali Ivasenco fără a fi citat în mod legal despre locul, data și ora ședinței, la adoptarea soluției contestate nu s-a ținut cont de argumentele invocate în cererea de apel privind omiterea termenului de contestare și anume că nu locuiește la adresa indicată în cererea de chemare în judecată din 17 decembrie 2009, când a fost condamnat la pedeapsă cu închisoarea, iar din 2017, împreună cu soția închiriază apartamentul xx din str. Xxxx, în mun. xxxx. La 27 octombrie 2021, de la executorul judecătoresc a aflat despre existența hotărârii din 18 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și imediat a contestat-o cu apel.

Sub acest aspect, la caz se constată că prin examinarea cauzei în lipsa pârâtului, care a fost înștiințat în mod defectuos despre procedura de examinare a ședinței de judecată, instanța de fond nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a pârâtului/recurent, ce constă în posibilitatea acestuia de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii recurate, or menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului recurentului Vitali Ivasenco de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile

normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, precum și îngrădirea accesului la justiție.

În acest sens, jurisprudența CtEDO accentuează necesitatea acordării posibilității justițiabililor de a-și pleda cauza cu eficiența dorită. Adițional, Colegiul accentuează că procesul echitabil presupune asigurarea, garantarea și respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor în proces. Or, dreptul la un proces echitabil, așa cum apare enunțat în cuprinsul art. 6 din CEDO, reprezintă o noțiune vastă, care înglobează garanții procedurale de care se bucură orice persoană în vederea valorificării drepturilor și libertăților sale.

Având în vedere că o procedură contradictorie presupune dreptul părților de a disputa orice act, probă sau observație prezentate judecătorului și care pot influența decizia acestuia, este necesară asigurarea accesului la dosarul cauzei, dreptul părților de a fi prezente la propriul proces, dreptul acestora de a discuta/explica/combate poziția părții oponente.

Ținând cont de faptul că s-a stabilit în mod cert încălcarea normelor de drept procedural de către instanța de apel la emiterea încheierii recurate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a casa încheierea din 06 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la stadia de primire a cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Vitali Ivasenco.

Se casează integral încheierea din 06 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 14 din mun. Chișinău (în procedura falimentului) împotriva Jannei Neagu și Vitali Ivasenco cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei, cu restituirea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, la stadia de primire a cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Maria Ghervas

Victor Burduh